

Tematické okruhy pro část státní závěrečné zkoušky Pedagogika a psychologie pro učitele

Určeno pro studující ve studijních programech učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro 2. stupeň základních škol a střední školy – s nástupem do studia k 1. 10. 2021.

Vstupní informace

Státní závěrečná zkouška z pedagogiky a psychologie pro učitele ověřuje základní kompetence pro výkon učitelské profese, které student nabyl v povinných předmětech Obecná didaktika a školní pedagogika, Pedagogická a školní psychologie a Pedagogicko-psychologická praxe s reflexí. Doporučená literatura ke státní zkoušce vychází z literatury v těchto předmětech.

Obsahový rámec zkoušky je dán dvěma vzájemně provázanými okruhy témat z oblasti pedagogiky a psychologie, přičemž jednotlivá témata směřují k aplikaci pedagogických a psychologických poznatků do práce učitele všeobecně vzdělávacích předmětů základní a střední školy. Student při zkoušce prokáže znalost pedagogické a psychologické teorie a zároveň schopnost tuto teorii aplikovat na konkrétní problematiku učitelské profese. Témata, v nichž má student prokázat znalosti a dovednosti, se týkají vyučování a učení, kurikula a kurikulárních dokumentů, plánování a realizace výuky, práce s výchovně vzdělávacími cíli, hodnocení výsledků učení, pedagogické a pedagogicko-psychologické diagnostiky, modelů výuky a výukových strategií, metod a organizačních forem výuky, didaktických principů, pedagogické komunikace, individuálních vzdělávacích potřeb žáků, rizikového chování žáků, školního a třídního klimatu, problematiky rodiny, školních poradenských služeb, právního rámce učitelovy práce, profesního rozvoje učitelů a zvládání náročných situací v učitelské profesi.

Student si může ke zkoušce přinést vytištěné portfolio z pedagogicko-psychologické praxe a úkoly ze seminářů v předmětech Obecná didaktika a školní pedagogika a Pedagogická a školní psychologie a tvůrčím způsobem propojit témata zkoušky se svými praktickými zkušenostmi.

Konkretizace tematických okruhů

- 1. Základní kurikulární dokumenty a základní dokumenty ve vztahu k inkluzivnímu vzdělávání a jejich význam pro práci vyučujících.**
 - *Popište strukturu národního kurikula a uveďte jeho tři základní složky.*
 - *Objasněte alespoň tři fáze implementace kurikula, popište podstatu práce vyučujících se školním vzdělávacím programem.*
 - *Zařaďte očekávané výstupy svého předmětu do odpovídající didaktické kategorie.*
 - *Uveďte tři příklady možných forem realizace průřezových témat ve školním kurikulu.*
 - *Shrňte základní principy inkluzivního vzdělávání dané platnou legislativou (školským zákonem a vyhláškou).*
 - *Uvažujte o tom, jaké pojetí školní socializace (ve vztahu k rodinné socializaci) je platnými dokumenty podporováno.*
- 2. Podpora motivace žáků a žákyň k učení, nastavení mysli a didaktické prostředky.**
 - *Zařaďte motivaci do struktury a procesů osobnosti.*
 - *Vysvětlete podstatu alespoň čtyř teorií, které nám pomáhají porozumět motivaci žákyň a žáků k učení.*
 - *Objasněte motivační spektrum a jeho potenciál pro práci vyučujících s vnější motivací.*
 - *Uveďte tři konkrétní příklady, jak ve své vyučovací hodině podpoříte vnitřní motivaci žákyň a žáků.*
 - *Rozlište poznávací a sociální motivaci; uvažujte o jejich roli ve školní výuce.*
 - *Charakterizujte výkonovou motivaci a její jednotlivé typy; popište projevy žáků s odlišnými typy výkonové motivace a možné učitelské postupy.*
 - *Vymezte self-efficacy (osobní vnímanou zdatnost) a její roli ve školním učení.*
- 3. Transmisivní vyučování a podmínky pro jeho efektivní realizaci.**
 - *Objasněte podstatu behaviorálně orientovaných modelů výuky; vztáhněte je k základním typům učení (zejména observační učení, sociální učení nápodobou a identifikací).*
 - *Uveďte typické výsledky učení ve svém oboru, porovnejte role a činnosti vyučujících a žáků/žákyň.*
 - *Specifikujte parametry kvalitního výkladu a aplikace nového učiva, typickou strukturu vyučovací hodiny, organizační formy výuky, prostředky aktivizace žákyň/žáků.*

- Analyzujte příležitosti a rizika transmisivního vyučování, diskutujte možnosti individualizace výuky.
- Uvažujte o dominantní podobě kognice a motivace v transmisivně orientované výuce; uvažujte o rizicích pro vztah učitel-žák a žák-žák a pro žakovskou identitu v transmisivně orientované výuce. Zvažujte vývojové hledisko.

4. Konstruktivistické vyučování a podmínky pro jeho efektivní realizaci.

- Objasněte podstatu konstruktivisticky orientovaných modelů výuky; vztáhněte je k základním typům učení (zejména učení vhladem).
- Uvedte typické výsledky učení ve svém oboru, porovnejte role a činnosti vyučujících a žáků/žákyň.
- Specifikujte parametry problémového a badatelsky orientovaného vyučování, typickou strukturu vyučovací hodiny, organizační formy výuky, prostředky aktivizace žákyň/žáků.
- Uvedte příklad procesu induktivního vyvozování významu nového učiva ve svém oboru.
- Analyzujte příležitosti a rizika konstruktivistického vyučování, diskutujte možnosti individualizace výuky.
- Uvažujte o dominantní podobě kognice a motivace v transmisivně orientované výuce; uvažujte o rizicích pro vztah učitel-žák a žák-žák a pro žakovskou identitu v transmisivně orientované výuce. Zvažujte hledisko kognitivního a morálního vývoje.
- Vymezte pojem prekoncept; vysvětlete roli prekonceptů ve školním učení.

5. Plánování výuky, výukové cíle, výběr činností pro vyučovací hodinu.

- Vysvětlete význam výchovně-vzdělávacích cílů pro plánování výuky, objasněte souvislosti mezi cíli hodiny, hodnocením výsledků učení a činnostmi žáků ve výuce.
- Popište tři etapy procesu zpětného plánování.
- Zformulujte tři příklady výchovně vzdělávacích cílů ze svého oboru nebo z průřezového tématu, a to pro kognitivní, afektivní a psychomotorickou doménu.
- Porovnejte výukové cíle podle kognitivní náročnosti, uvažujte o přínosu Bloomovy taxonomie pro plánování výuky.
- Charakterizujte tzv. zónu nejbližšího vývoje a ukažte její vztah k plánování výuky.
- Vymezte pojem didaktický kontrakt; vyzdvihněte rozdíly mezi implicitním a explicitním očekáváním vůči cílům školní výuky; uveďte jeho přínosy i rizika pro průběh školního učení a vyučování.

6. Hodnocení výsledků učení žáků.

- Vymezte význam hodnocení ve výuce a jeho rámec ve školní praxi.
- Porovnejte hodnocení podle věcné, sociální a individuální vztahové normy. Diskutujte vhodnost hodnocení podle těchto norem ve školním prostředí.
- Specifikujte hodnocení kognitivních a afektivních a senzomotorických cílů; vyjádřete se ke kritériím hodnocení a hodnotícím maticím pro jednotlivé domény výukových cílů.
- Vysvětlete rozdíl mezi sumativní a formativní funkcí školního hodnocení.
- Zformulujete příklad průběžné zpětné vazby tzv. popisným jazykem.
- Vztáhněte roli pedagogického hodnocení k budování sebeúcty a self-efficacy.
- Vymezte význam sebehodnocení žáků; popište vztah hodnocení a sebehodnocení žáků; uvažujte o možnostech rozvoje sebehodnocení ve vztahu k vývojovým charakteristikám.

7. Pedagogická komunikace. Dialogická a respektující výuka, strategie řízení výukového dialogu.

- Charakterizujte principy sociální komunikace (model komunikačního aktu, komunikační překážky, interpretativnost, vztah verbální a neverbální komunikace); uveďte specifika komunikace ve školním prostředí (učitel-žák, žák-žák).
- Popište pozitivní a negativní roli emocí v komunikaci; uvažujte o významu autenticity a o roli pravidel ve školní komunikaci.
- Zdůvodněte význam zapojování všech žáků/žákyň do výukové komunikace, argumentujte výsledky výzkumů.
- Porovnejte techniky dialogické výuky z hlediska parametrů relevantních pro procesy učení.

8. Sociálně orientované modely výuky, kooperativní učení a podmínky pro jeho efektivní realizaci, rozvoj interpersonálních a interpersonálních cílů.

- Uvedte typické výsledky učení ve svém oboru, porovnejte role a činnosti vyučujících a žáků/žákyň.
- Specifikujte parametry kvalitní kooperativní výuky, typickou strukturu vyučovací hodiny, organizační formy výuky, prostředky aktivizace žákyň/žáků.

- Představte vybraný model kooperativní výuky, např. tzv. skládkové učení.
 - Vysvětlíte princip pozitivní vzájemné závislosti a uveďte tři příklady, jak jej zajistit.
 - Analyzujte příležitosti a rizika kooperativního vyučování, diskutujte možnosti individualizace výuky.
 - Uvažujte o dominantní podobě kognice a motivace v sociálně orientované výuce; uvažujte o rizicích pro vztah učitel-žák a žák-žák a pro žákovskou identitu v sociálně orientované výuce. Zvažujte vývojové hledisko.
 - Diskutujte význam složení třídního kolektivu z hlediska různých kritérií pro průběh učení a vyučování.
 - Ukažte různé možnosti sestavování žákovských skupin pro skupinové úkoly, uveďte jejich výhody a nevýhody.
- 9. Kvalita a efektivita výuky. Oblasti kvality. Evaluace a autoevaluace práce učitele. Výzkumy výuky, nástroje sběru dat, analytická kritéria a indikátory kvalitního vyučování. Výsledky učení českých žáků v mezinárodním srovnání.**
- Objasněte princip edukace založené na důkazech, pojmenujete silné a slabé stránky metaanalýz ve vzdělávání. Uveďte další zdroje informací o kvalitě výuky.
 - Vymezte hlavní oblasti kvality školní výuky, každou oblast ilustруйте alespoň jedním indikátorem.
 - Podrobněji se zaměřte na oblast kvality výuky, která vymezuje bezpečné a podnětné učební klima. Diskutujte práci s chybou a souvislost s podporou růstového myšlení žáků.
 - Charakterizujte žákovské postoje ke škole (oblíba a spokojenost) jako indikátor kvalitního vyučování v národních a mezinárodních měřeních; uveďte základní údaje o postojích českých žáků ke školní výuce.
 - Charakterizujte interní a externí hodnocení kvality školní výuky. Diskutujte výsledky českých žáků v mezinárodních srovnávacích výzkumech (PISA, TIMSS).
- 10. Vybrané efektivní výukové strategie a jejich aplikace do plánování výukové jednotky. Metakognice.**
- Představte základní rámec fází výukové jednotky, který respektuje současné poznatky psychologie učení a pedagogického výzkumu.
 - Objasněte tři funkce úvodní části vyučovací hodiny a uveďte příklady vhodných výukových metod.
 - Konkretizujte didaktické prostředky, které podporují srozumitelnost výkladu při osvojování nového učiva. Vysvětlíte princip duálního kódování a jeho využití v práci vyučujících.
 - Zdůvodněte, jak časové a kapacitní limity paměti ovlivňují výklad nového učiva, definujte kognitivní přetížení.
 - Uveďte příklady, jak zajistit aktivizace všech žáků/žákyně při aplikování, shrnování a ukotvování učiva.
 - Specifikujte techniky, jak zajistit závěrečnou zpětnou vazbu pro všechny žáky i učitele. Zdůvodněte její význam.
 - Definujte metakognici; rozlište úroveň znalostí a regulace; popište vzájemný vztah mezi kognicí a metakognicí; ukažte možné postupy rozvoje metakognice ve školní výuce; uvažujte o významu vývojových charakteristik.
- 11. Bezpečnostní problematika ve školním prostředí, běžná rizika ve škole, ochrana za mimořádných situací.**
- Specifikujte zásady jednání vyučujících v případě běžných rizik:
 - uveďte, kde najdete informace (znění předpisů) pro zajištění bezpečnosti žáků;
 - objasněte pravidla pro nakládání s osobními údaji žáků;
 - vyjmenujte povinnosti spjaté se systémem dozorů nad žáky;
 - uveďte, jak postupovat v případě úrazu žáka;
 - objasněte pravidla pro přepravu žáků veřejnou dopravou a objednaným dopravním prostředkem;
 - vysvětlíte postup v případě zajištění školního výletu.
 - Specifikujte zásady jednání vyučujících v případě mimořádných událostí:
 - vyjmenujte čísla tísňových volání;
 - uveďte, kde ve škole najdete směry úniku osob a nouzový východ a jak se seznámíte s požárním evakuačním plánem;
 - vysvětlíte pravidlo "utíkej, schovej se, boj" v případě útoku aktivního střelce;
 - konkretizujte, jak se chovat při bleskových povodních, jak v případě havárie s únikem nebezpečných látek.
 - Vymezte zátěžové situace a stres; charakterizujte reakce na stres a copingové strategie.

12. Primární prevence rizikového chování žáků a její zajištění ve školním prostředí.

- Vymezte možnosti výchovně vzdělávacích postupů všech vyučujících v oblasti primární prevence. Specifikujte prostor v kurikulu (RVP/ŠVP), který se nabízí pro realizaci nespecifické primární prevence.
- Vymezte úlohu pravidel a školního řádu v primární prevenci.
- Uvedte zaměření a kompetence pracovníků školního poradenského pracoviště ve vztahu k primární prevenci rizikového chování, charakterizujte realizované postupy k zajištění primární prevence ve školách. Popište model spolupráce s třídními a ostatními vyučujícími.
- Konkretizujte projevy problémového a rizikového chování, se kterými se učitelé, zvláště učitelé 2. st. ZŠ a učitelé středních škol v praxi setkávají.
- Popište možné intervence a řešení situace u žáka s projevy nespecifických poruch chování (nástroje školy, postup výchovných opatření, individuální výchovný plán, spolupráce s externími institucemi – OSPOD, SVP aj.), včetně krizových plánů školy.
- Uvedte možnosti a formy spolupráce s aktéry mimo školu v podpoře zdravého vývoje žáků a prevence rizikových jevů, podobně jako při řešení problémového chování (pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče, neziskové organizace).

13. Začleňování žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ) a žáků z odlišných kulturních a životních podmínek. Didaktické postupy zvyšující školní úspěšnost.

- Uvedte možné formy prožívání a chování, konkretizujte potřeby žáků ve vzdělávání: žáků – cizinců, žáků s odlišným mateřským jazykem a žáků s odlišnými kulturními a životními podmínkami.
- Popište obraz obtíží těchto žáků v adaptaci na školní prostředí, ve výuce i v sociálním začlenění a uveďte, jaké existují formy podpory – ze strany učitele, školy i dalších subjektů.
- Konkretizujte, jaké komunikační strategie učitele ve vztahu k rodině se v praxi osvědčují.
- Konkretizujte úlohu školy při zajišťování jazykové přípravy (dle par. 20 Školského zákona) a jazykové podpory (dle par. 16 Školského zákona).
- Specifikujte vhodné didaktické postupy pro začleňování žáků s OMJ do výuky. Zdůvodněte výukové strategie, které usnadňují osvojování nového učiva. Diskutujte modely výuky a organizační formy, které podporují individualizaci a zvyšují školní úspěšnost.
- Vymezte stereotypy a předsudky ve vztahu k žákům s OMJ, popište rizika jejich uplatňování.
- Charakterizujte socio-kulturní handicap; rámcově představte teoretická východiska a možnosti snižování socio-kulturních handicapů; uvést podstatu sociokulturních přístupů k učení a techniky řešení (scaffolding) a jejich teoretické opory v přístupech L. Vygotského, J. Brunera či dalších.

14. Specifika práce třídního učitele, vedení třídy jako sociální skupiny.

- Charakterizujte třídu jako střední sociální skupinu, zařaďte třídu v rámci typologie sociálních skupin.
- Uvedte základní informace o struktuře a dynamice malých/středních sociálních skupin.
- Stručně popište principy sociometrických technik a ukažte jejich možné použití ze strany vyučujících.
- Definujte šikanu a odlište ji od dalších typů narušených vztahů; uveďte základní postupy při prevenci a intervenci v případech šikany ve školní třídě ze strany vyučujících.
- Vymezte pojem stereotyp a předsudek; popište rizika uplatňování stereotypů a předsudků ve školní výuce; uveďte vztah mezi učitelskou představou žáků a stereotypy či předsudky; zvažte rizika utváření dojmů o druhých osobách a sebesplňujícího prorocství.
- Uvedte přehled hlavních specifických činností a požadavků na třídní vyučující, včetně administrativních a vedení třídnických hodin.
- Popište obecné nastavení a rozdělení kompetencí mezi třídní vyučující a ŠPP, mezi třídní a řadové vyučující, ilustруйте to na řešení případu záškoláctví, šikany, žákovských konfliktů s učitelem apod.

15. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP), legislativa a stupně podpory Didaktické postupy zvyšující školní úspěšnost.

- Charakterizujte pojem "specifické vzdělávací potřeby" i jak je postup přiznání kategorie "žák se specifickými vzdělávacími potřebami" realizován (rozlište mezi rolemi učitele – pracovníků školního poradenského pracoviště – pracovníků školského poradenského zařízení).
- Konkretizujte, jakou úlohu má v zařazení mezi žáky s SVP rodič a jaká je role pedagogicko-psychologické diagnostiky ve školském poradenském zařízení – kdo dává návrh, kdo je příjemce výsledků vyšetření a s jakými dokumenty se pracuje.
- Popište postup, který je ve škole uplatňován po obdržení Doporučení ke vzdělávání žáka s SVP pro zajištění vzdělávání dle stanovených stupňů podpory a realizovaných podpůrných opatření.

- Uvedte účel i principy tvorby plánu pedagogické podpory, individuálního vzdělávacího plánu a individuálního výchovného plánu.
 - Konkretizujte obecná doporučení pro učitele při vzdělávání žáků s SVP a didaktické postupy učitele zvyšující školní úspěšnost. Uvedte také spolupráci s asistentem pedagoga při naplňování podpůrných opatření.
 - Specifikujte vhodné didaktické postupy při vzdělávání žáků s SVP. Zdůvodněte výukové strategie, které usnadňují osvojování nového učiva. Diskutujte modely výuky a organizační formy, které podporují individualizaci a zvyšují školní úspěšnost.
- 16. Žáci s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu zdravotního postižení / zdravotního znevýhodnění.**
- Specifikujte možnosti a limity inkluzivního vzdělávání u žáků se zdravotním postižením/znevýhodněním, povinnostmi školy dle stávající legislativy (Školský zákon, Vyhláška 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných) a uveďte formy spolupráce mezi školou, rodinou a školskými poradenskými zařízeními (pedagogicko-psychologická poradna, speciálně pedagogické centrum).
 - Vyberte si jednu kategorii specifických vzdělávacích potřeb žáků se zdravotním postižením/zdravotním znevýhodněním (tj. žáků s tělesným postižením, smyslovým postižením, mentálním postižením, dlouhodobým onemocněním), popište speciální vzdělávací potřeby těchto žáků a konkretizujte uplatňované přístupy ze strany učitele a s podporou asistenta pedagoga.
- 17. Žáci s neurovývojovými poruchami (žáci se specifickými poruchami učení, žáci s narušenou komunikační schopností, žáci s ADD/ADHD, žáci s poruchami autistického spektra) a jejich podpora ve vzdělávání.**
- Vyberte si dvě z výše uvedených kategorií neurovývojových poruch a popište:
 - příčiny a projevy těchto poruch;
 - dopad daných poruch na proces i výsledky vzdělávání;
 - konkretizujte speciální vzdělávací potřeby žáků s těmito poruchami a podpůrná opatření, které bývají u nich doporučována;
 - konkretizujte úlohu učitele při přípravě individuálního vzdělávacího programu, případně plánu pedagogické podpory;
 - specifikujte doporučená intervenční opatření v rámci školy, případně i odborné postupy ve školských poradenských zařízeních, případně i v klinických pracovištích (klinický logoped, klinický psycholog, psychiatr).
- 18. Žáci nadaní a mimořádně nadaní a jejich podpora ve vzdělávání.**
- Ve vztahu k nadaným žákům se setkáváme s pojmy: nadaný žák, mimořádně nadaný žák, dvojitá výjimečnost, "underachievement". Podařte rozlišení mezi těmito pojmy.
 - Uvedte, jaké projevy nadání může učitel u těchto žáků identifikovat (soustředte se nejen na pozitivní projevy). Konkretizujte oblasti, ve kterých se nadání žáků.
 - Konkretizujte doporučené postupy "akcelerace učiva (zrychlení) a "enrichment" (obohacení učiva). Uvedte, v jakých situacích nachází uplatnění a kdo rozhoduje o jejich zařazení.
 - Konkretizujte systémová nastavení školy v rámci podpory žáků s nadáním a úlohu jednotlivých pracovníků, včetně pracovníků školního poradenského pracoviště i možnosti spolupráce vně školy (konkretizujte odborná spolupracující pracoviště i jejich konkrétní aktivity použitelné ve vzdělávání).
 - Specifikujte vhodné didaktické postupy při vzdělávání nadaných žáků. Diskutujte modely výuky a organizační formy, které podporují individualizaci a personalizaci výuky.
- 19. Škola jako sociální instituce a její funkce. Klima školy. Legislativní rámec činnosti školy a profesního rozvoje učitelů.**
- Charakterizujte hlavní funkce školy; srovnajte principy socializace ve škole a v rodině; uvažujte na pozadí srovnání školní a rodinné socializace o vhodných podobách pedagogického procesu a pedagogických vztazích.
 - Definujte sociální a pedagogické klima; vysvětlete význam pozitivního klimatu školy a třídy pro proces školního učení; uveďte možnosti zjišťování sociálního a/nebo pedagogického klimatu.
 - Vysvětlete, jak se škola prezentuje na veřejnosti a jak se do způsobů prezentace promítá kultura školy, její řízení, vztahy uvnitř sboru a napojení na komunitu.
 - Uvedte názvy dvou zákonů, které vymezují právní rámec učitelské profese. Vysvětlete, jak je v české legislativě zakotvena kvalifikovanost a aprobovanost učitelů a jaké to může mít důsledky na naplnění úvazku vyučujících.
 - Vymezte pojem profesní rozvoj učitelů a uveďte jeho hlavní oblasti a možnosti; diskutujte povinnost či dobrovolnost dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, uvedete tři příklady aktivit profesního rozvoje.

- Vysvětlíte pojem profesní spokojenost (ve vztahu k profesní náročnosti a syndromu vyhoření) a uvedte její individuální, institucionální a systémové zdroje.

20. Podpůrný poradenský systém ve školství.

- Představte současný systém poradenských služeb ve školství (školní poradenské pracoviště, školská poradenská zařízení, středisko výchovné péče) dle aktuálního legislativního vymezení, specifikujte role jednotlivých aktérů a odborné zaměření pracovišť mimo školu.
- Popište cíle a úkoly školních poradenských služeb, složení tzv. užšího a širšího vymezení školního poradenského pracoviště, odborné zaměření výchovného poradce, školního metodika prevence, školního psychologa, školního speciálního pedagoga, vzdělání těchto odborníků a profesní kompetence. Uvedte aktuální trendy v této oblasti.
- Konkretizujte spolupracující síť poradenských služeb ve škole, formy práce pracovníků ŠPP ve prospěch žáků i rodičů. Dále jejich spolupráci mimo školu ve prospěch žáků i rodičů (ŠPZ, SVP, klinická zařízení, neziskové organizace).
- Uvedte možnosti spolupráce učitelů s ŠPP a ŠPZ; diskutujte příklady situací kontaktu mezi vyučujícími a poradenskými službami; popište možnosti využití poradenských služeb pro podporu procesu učení a vyučování.

Literatura

BENDL, Stanislav; KUCHARSKÁ, Anna. *Kapitoly ze školní pedagogiky a školní psychologie*. Praha: PedF UK 2008. ISBN: 978-80-7290-366-5.

GINNIS, Paul. *Efektivní výukové nástroje pro učitele: strategie pro zvýšení úspěšnosti každého žáka*. Praha: Edukační Laboratoř, 2017. ISBN: 978-80-7617-582-2.

HADJ MOUSSOVÁ, Zuzana; DUPLINSKÝ, Josef a kol. *Diagnostika. Pedagogicko-psychologické poradenství II*. Praha: PedF UK, 2002. ISBN: 807290101X.

HADJ MOUSSOVÁ, Zuzana a kol. *Intervence. Pedagogicko-psychologické poradenství III*. Praha: PedF UK, 2003. ISBN: 80-7290-146-X.

HRABAL, Vladimír, PAVELKOVÁ, Isabella. *Jaký jsem učitel*. Praha: Portál 2010. ISBN: 978-80-7367-755-8.

MATULČÍKOVÁ, Mária, et al. *Obecná didaktika. Pro studium a praxi*. Pedagogika SK, 2014, 3: 266-270. ISSN: 1338-0982.

MAREŠ, Jiří. *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál, 2013. 978-80-262-0174-8.

KALHOUS, Zdeněk; OBST Otto a kol., *Školní didaktika*. Vyd. 2. Praha: Portál 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.

LAZAROVÁ, Bohumíra. *Netradiční role učitele: o situacích pomoci, krize a poradenství ve školní praxi*. Brno: Paido, 2008. ISBN 978-80-7315-169-0.

Národní ústav pro vzdělávání: Rámcové vzdělávací programy [online], 2019. Praha: MŠMT [cit. 2019-09-11]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/>

PETTY, Geoffrey. *Moderní vyučování*. 6., rozš. a přeprac. vyd. Přeložil Jiří FOLTÝN. Praha: Portál, 2013, 340-345. ISBN: 978-80-262-0367-4.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výbor, metody, organizační formy vyučování*. 2007. ISBN: 978-80-247-1821-7.

ŠKODA, Jiří; DOULÍK, Pavel. *Psychodidaktika: metody efektivního a smysluplného učení a vyučování*. Praha: Grada, 2011. ISBN: 978-80-247-3341-8.

ŠTECH, Stanislav, ZAPLETALOVÁ, Jana. *Úvod do školní psychologie*. Praha: Portál, 2013. ISBN: 978-80-262-0368-1.

VALENTOVÁ, Lidmila a kol. *Školní poradenství I*. Praha: PedF UK 2013. ISBN: 978-80-7290-710-6.

VALIŠOVÁ, Alena; KOVAŘÍKOVÁ Miroslava, 2021. *Obecná didaktika a její širší pedagogické souvislosti v úkolech a cvičeních*. 1. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-271-3249-2.

WILIAM, Dylan; LEAHY, Siobhán. *Zavádění formativního hodnocení: praktické techniky pro základní a střední školy*. Praha: Edukační Laboratoř, 2016. ISBN 978-80-906082-5-2.